

Koninginnenteeltsystemen Jenter en Nicot - een onmogelijk huwelijk?

Tekst Jean Pierre Sloomans

Binnen de koninginnenteelt zijn Jenter en Nicot de meest gebruikte teeltsystemen. Bij het Nicot-systeem worden eendaagse larfjes met een naald, rietje, lepeltje of zoiets overgebracht in potjes. De cassette van Nicot, bedoeld om de koningin rechtstreeks eitjes te laten leggen in de potjes, is namelijk weinig succesvol omdat de koningin er niet goed in wil leggen. Daarom brengen de imkers die met Nicot werken de larfjes over van een broedraam naar de potjes. Die worden dan in een houder geplaatst en verticaal opgehangen in een pleegvolk. Bij Jenter werkt de cassette echter beter en worden de larfjes niet aangeraakt, maar met celbodem en al overgebracht naar een houder, na aanbrengen van een huls die de bovenzijde van de dop zal worden. In beide gevallen wordt op dag tien een kooitje over de dop geschoven om inbouwen van de doppen te vermijden en om te beletten dat de koninginnen na het uitlopen met elkaar vechten tot alleen de sterkste overleeft.

Het omlarfsysteem van Jenter is mijns inziens superieur omdat het veel min-

der arbeidsintensief is en er geen talent, handvastigheid of dieptezicht aan te pas komt. Daarentegen is het opsluitsysteem van Nicot superieur omdat het kooitje ruimer is en de mogelijkheid heeft om voederdeeg aan te bieden zonder dat de pasgeboren koningin er in kleeft, en de houders met kooitje gemakkelijker te plaatsen en te verwijderen zijn.

Nu is het zo dat beide systemen niet verenigbaar zijn wegens afwijkende afmetingen. Het is meestal niet mogelijk om het beste van beide werelden te hebben, maar ik leg me daar natuurlijk niet bij neer en heb naar oplossingen gezocht.

Even de verschillen opsommen: het Nicot-dopje waarin het larfje wordt geplaatst heeft een buitendiameter van 9,5 mm. De hulsjes van Jenter zijn 10 mm, terwijl het bodempje 8 mm is. De houders van Nicot hebben een buitendiameter van 17 mm terwijl die van Jenter conisch zijn en gemiddeld 16,5 mm. Foto 1 toont links de Jenter-onderdelen en rechts die van Nicot.

Als je de twee systemen wilt combineren is er altijd wel iets wat niet past of uit elkaar valt. Mijn eerste oplossing, die ik al jaren toepas, is het verschil van 0,5 mm tussen het Jenter-bodempje en de binnenzijde van de Nicot-houder opvullen met een beetje was. Dat werkt goed en er valt haast nooit een dop naar beneden, ook niet als er veel bijen aan hangen. Trouwens, één van de eerste dingen die ze doen is het Jenter-hulsje vastkleven aan de houder. Het is echter een extra handeling en achteraf moet die was er weer af als je de bodempjes wil hergebruiken en dat is weer extra werk.

Mijn tweede idee was het inschakelen van de 3D-printer en het maken van nieuwe doppen met een stift waarop het Jenter-bodempje past in plaats van een opening. Zie de twee rechtse (witte) doppen op foto 2. De moerdop komt hierdoor een stuk lager te hangen en er blijft in het kooitje maar weinig ruimte over voor de uitgelopen koningin. Daarom zocht ik naar een meer permanente, betere oplossing, zonder extra ingrepen.

Foto 1. Onderdelen van het Jenter-teeltsysteem (links) en het Nicot-teeltsysteem (rechts)

Foto 2. Teeltraam voor proefopstelling en de aparte onderdelen

Aangezien de beige houder en het kooitje van Nicot voor elkaar gemaakt zijn, past alles precies. De Jenter-huls komt ongeveer op dezelfde plaats te zitten als het oorspronkelijke Nicot-potje, dus de moerdop hangt even hoog. Een eerste test met het raam op foto 2 heeft uitgewezen dat het perfect werkt en er minder koninginnen vast komen te zitten tussen dop en kooitje. Het enige nadeel dat ik tot nu toe ondervonden heb, is dat de beige houder niet meer afsluit nadat je de dop verwijderd hebt en je hem moet dichtmaken met een prop (ik gebruik daarvoor de was van de dop) of vervangen door een gesloten exemplaar.

Veel knutselgenot!

Met toestemming overgenomen uit Nieuwsbrief #3 van loeverhof.be

Om de Jenter-onderdelen probleemloos te kunnen gebruiken in combinatie met de Nicot-houders en -kooitjes is een aantal aanpassingen nodig met boormachine en zaag.

De bruine houders werden door mij oorspronkelijk met een centrale schroef op de lat bevestigd. Die schroeven moeten eruit om plaats te maken voor de Jenter-bodempjes. Eerst heb ik echter de bruine houders vastgeniet op de lat. Dat kan ook met kleine spijkertjes, bij gebrek aan een nietpistool.

Na het verwijderen van de schroeven wordt het centrale gedeelte van de bruine houders uitgeboord met een boor van 9,5 mm. De beige Nicot-dophouders worden uitgeboord met een boor van 10 mm. Dan wordt de opstaande rand eraf gezaagd en een en ander een beetje netter gemaakt en ontbraamd. Dan blijft er een opening in de houder waarin het Jenter-hulsje mooi past. Op foto 2 zie je linksonder het resultaat van de twee bewerkingen en in het midden de nieuwe samenstelling van houder, bodempje en huls.

